

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ ДІЗНАННЯ

Олена Юріївна СОЛОНЕЦЬКА,

*слухач магістратури факультету № 1
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник: *д. ю. н., с. н. с.
Завальний М. В.*

Забезпечення прав та основоположних свобод людини й громадянина, протидія злочинності та забезпечення публічного порядку в державі є одними із головних напрямів внутрішньої політики держави, особливо за на шляху розбудови демократичної, правової та соціально орієнтованої держави. Сьогодні ключовим центральним органом виконавчої влади, що покликаний здійснювати комплексні заходи щодо реалізації вказаних напрямів є Національна поліція України.

Відповідно в сучасних умовах удосконалення діяльності органів та підрозділів Національної поліції України особливої уваги заслуговують питання щодо реалізації їх завдань, що визначені у титульному законі про поліцію, а саме: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидія злочинності; та надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1]. В даному контексті дослідник А. А. Дмитрієв слушно зазначає, що побудова України як європейської та демократичної держави можлива за умови забезпечення національної безпеки [2, с. 164], забезпечення якої покладається саме на органи та підрозділи Національної поліції України.

В той же час, враховуючи сучасну кримінальну статистику в Україні, де кількість вчинюваних злочинів за 2019 р. зросла у порівнянні з 2016 р. понад 30%, про що свідчать статистичні дані Генеральної прокуратури України [3; 4], актуалізує потребу визначення проблем діяльності органів досудового розслідування та органів дізнання Національної поліції України.

Створення у 2020 р. органів дізнання Національної поліції України в контексті реалізації завдання щодо протидії злочинності набуває неабиякої актуальності та значення з огляду також на той факт, що більшість злочинів, що вчиняються є переважно середньої тяжкості, що дозволить значно розвантажити роботу органів досудового розслідування.

Першочерговим слід відзначити, що створення органів дізнання Національної поліції України передбачено Положенням про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України, що затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20 травня 2020 р. № 405 [5]. Відповідно до зазначеного нормативно-правового акту, підрозділи дізнання органів Національної поліції України здійснюють досудове

розслідування кримінальних проступків, віднесених до підслідності органів Національної поліції України, у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України [5]. В той же час, Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015р. № 580-VIII у ст. 13 не містить правової норми, що органи дізнання входять до системи Національної поліції України, що нашу думку потребує свого правового врегулювання, оскільки зазначене є важливою складовою визначення їх адміністративно-правового статусу.

Аналіз адміністративного законодавства дозволив дійти висновку, що наразі неврегульованим залишається питання щодо встановлення чіткої компетенції органів дізнання Національної поліції України. Попередньо згадане нами Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України визначає лише завдання та функції підрозділів дізнання, що створює прогалину у чинному законодавстві. Оскільки як слушно вказує О. М. Музичук на прикладі органів досудового розслідування, у компетенції державного органу, зокрема, органів досудового розслідування Національної поліції України, виявляється право-суб'єктність державного органу як колективного суб'єкта правовідносин. Отже, компетенція державного органу – це сукупність законодавчо закріплених владних повноважень, юридичної відповідальності та елементів відання [6, с. 259].

Також, не визначеними залишаються принципи діяльності органів дізнання як спеціальні принципи їх діяльності та функціонування, оскільки загальні принципи їх діяльності встановлені у Законі України «Про Національну поліцію».

Окрім зазначеного слушним вбачаємо внесення змін та доповнень до чинного Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України розділу який би визначав підстави та порядок притягнення дізнавачів до юридичної відповідальності та юридичних гарантій діяльності на прикладі Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України.

Таким чином, адміністративно-правовий статус органів дізнання Національної поліції України є комплексної категорією із чіткою структурою, що регулює взаємовідносини органів дізнання Національної поліції України між собою та іншими суб'єктами поліцейської (правоохоронної) діяльності, встановлюючи місце та значення кожного із них, принципи та характер їх взаємодії шляхом законодавчого визначення повноважень (прав та кореспондуючих їм обов'язків), компетенції, принципів, юридичної відповідальності та юридичних гарантій їх діяльності.

Отже, до структури адміністративно-правового статусу органів дізнання Національної поліції України нами віднесені такі елементи як: повноваження (права й обов'язки), компетенція, принципи, юридична відповідальність та юридичні гарантії діяльності.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#top> (дата звернення: 01.10.2020).
2. Дмитрієв А. А. Принципи та правове регулювання діяльності органів Національної поліції України із протидії організованій злочинності. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2016. № 1 (12). С. 164-174.
3. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування // Статистична інформація за 2016 рік / Генеральна прокуратура України : сайт. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112661&libid=(дата звернення: 01.10.2020).
4. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування // Статистична інформація за 2019 рік / Генеральна прокуратура України : сайт. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113897&libid=100820 (дата звернення: 01.10.2020).
5. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 № 405 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>(дата звернення: 01.10.2020).
6. Музичук О. М., Нікуліна А. Г. Компетенція органів досудового розслідування Національної поліції України. *Форум права*. 2017. № 5. С. 259-264.